

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Baetica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68715](#)

P R O V I N C I A
B A E T I C A.

ABORARVNT in Baetica, priore anno, socij quadringenti triginta quinque: posteriore, supra hunc numerum, decem. Hispali, in Professorum Domo, octoni fere & quinquageni. in Collegio, primo anno, vnde sexaginta, altero, sexaginta sex. totidem in Cordubensi: primo enim anno sexaginta octo. in Granaten- si sexaginta unus, secundo anno, detracti ex hoc numero decem. in Montellano, anno prior, duodequinquaginta, posteriore, septuaginta. in Baezzano viginti septem, deinde vnde uiginti. in Malacensi viginti, & viginti sex. viginti tres in Xerensi, mox sedecim. in Gaditano singuli viceni. duodeuiceni fere in Triguerosi. sedecim in Marcenensi, postea viginti. in Sede Astigitana, circiter deni. in Gazorlana quattuor, aut sex. in Vbedana, tres quattuorue. Venerunt in partem laboris, anno superiore, viginti: posteriore, plures altero tanto. Illo, quieuerunt decem: hoc, quindecim.

P R O-

656 PROVINCIA
PROFEssa DOMVS HISPA-
lensis.

QVO FAEDIOR prior annus ag-
tatione corporum , hoc vtilior fuit ani-
mis opera nostrorum . Confitentium & com-
municantium in templo nostro frequentia
summa: certe diebus festis , quia domestici sa-
cerdotes non sunt satis , accersuntur de Col-
legio . Qui singulis hebdomadis Eucharistis
sacramentum suscipiant, haud pauciores sunt
mille: diebus , qui maiorem habent vene-
tionem , bina millia numerantur . ex hoc at-
que e concione diebus festis nunquam inter-
missa, fructus permagnus . Restitutiones gran-
dis alieni æris mukæ , & pacificationes factæ
Reconciliati præcipue optimates, quorum ini-
micitiæ ciuitati grauiores, quo maiorem affe-
rebat iacturam diuinarum rerum humana-
rumque multorum neces impeditæ . ab infami
amore muliercularū, quibuscum diu iam vixe-
rant, abducti non pauci . sacerdotis nostri sua
su discesserat ab adultera quidam : is cum de-
inde reuocaretur ab ea missis epistolis, quas
cruentis exararat notis vena execta ; monili
item aureo gémisque magni pretii, omnia no-
nus Christi amator contempnsit . Vir nobilis,
pridie quam e vita migraret, vxorem duxit
non inferiori genere , cui insueuerat diu cum
aliquo

aliquo famæ detimento. hoc cum ægre filius
ferret ad honorem omnia referens, moram-
que iniçere nuptijs conaretur, factus patri so-
cius est morbi, mortisque post tertium diem:
agnouit tamen supplicium peccati, orauitque
sacerdotem nostrum, ut pro se nouerçæ ac pro-
pinquis suis omnibus satisfaceret. Nec vero
vnius feminæ, sed familiarum etiam vniuersa-
rum cōsulimus famæ. Addictus igni quidam
erat improbus in sceleris pœnam: hic siue di-
lationem supplicij quærrens, siue solatum, pa-
trati facinoris multos reos subdiderat e viris
illustribus. sed vt ventum est ad rogum (quo-
niam falsa amplius non proderant, & vera iu-
vabant) nostris nempe admonentibus, omni-
bus coram suam culpam aperuit: & qui fa-
cta dixerat, iniustis criminacionibus, quæ erât
infecta, quæ dicta olim fuerant, retractato in-
dicio, fecit indicta. Nunc, qnoniam hic sumus,
quātum e publico carcere fructus colligatur,
facilius est astimatu, quā dictu. nam & vincit
fere innumerii; & plurimi ad supplicium agû-
tur. ter inuisuntur hebdomada, & sape a sa-
cerdotibus octonis. ita multa vtiliter dicta,
prouisa, facta. igitur infames mulierculæ,
quæ magno numero aduolabant, veluti mu-
scæ ad multram, aditu prohibitæ. concubinæ
detractæ. praua iurisiurandi consuetudo su-
blata, ne indulgentia custodum in vinctos,
eosue qui admitti cuperent ad opem ferendā,

Tt ema-

658 PROVINCIA

ematur mercede, seuere cautum: et quæstus
ille carcerarius compressus. carcer vniuersus
celebri pompa, bis, anno posteriore, cælesti co-
uiuio exceptus. id cum fit, adhibetur etiam
sollemne epulum corpori reficiēdo. Ceterum,
est in hac vrbe sodalitum virorū Principum,
Decurionumque in rem opemque eorum, qui
in custodijs attinentur. in hoc opus symbola
etiam a nostris confertur. diliguntur in sin-
gulas hebdomadas sodales certi negotio pro-
curando. ex his vnis de suo contulit aureos
amplius quingentos. collecti omnino mille
ac ducenti vno anno: soluti homines septua-
ginta. data opera incidit absolutio in dies
maxime sollemnes ad augēdam venerationē.
Neque interim deserta nosocomia, aut qui re-
licto Maumete ad Christum venere, neglegti-
edo&ti frequenter suis in templis de rebus ne-
cessarijs Christianæ vitæ. Hæc propter, ac
talia, nos diligit ciuitas, ac tuetur: & nobilis-
simus quisque nostrorum consilio in rebus ar-
duis vtuntur. hinc tanta omnium liberalitas
ad sustendandam domum, vt superfluerit quo-
que vnde centeni quotidie alerentur in sum-
ma annonæ caritate. Domus nostra strenue
ædificatur: iamque ad commodam habitatio-
nem concinnata cubicula triginta, & aliquot
officinæ. templum præterea exornatum, bi-
bliotheca instructa. res familiaris non medio
criter aucta. quo liberius est a nostris excur-
sum.

sum. Quattuor profectiones institutæ ad oppida propinqua. Arahali (nomen est oppidi) ad quadraginta dies versati sacerdotes duo: restitutus frequens usus sacramentorum ante neglectus: dies noctesque audiendis confessionibus saepe continuati, ut neque vigilia neque labore fatigarentur. qui a primis annis peccata memorarent, fuere sexcenti. reliquorum numerum inire haud promptum. sed is spiritus confitentium, is sensus, ut lacrimæ confunderent audientem. non infimæ conditionis mulier unici filij necem, respectu acerbissimæ mortis unigenitæ Dei, homicidis condonauit. Duo item sacerdotes dum obiunt Andeuali agrum, oppidaque lustrant quamplurima, sic utiliter concionati sunt, ut postea opprimerentur multitudine peccata patefacientium. magna illuc seges, ac materia laborum. montana enim regio ac silvestris: incolarum mira paupertas: nudis pedibus feminæ incidunt. cibus simplex: glande plurimum vescuntur: pane, ut in delicijs. hic uictus nostrorum: quibus, & proculcita, storea, pro ceruicali, lignum. sed conciliabat defatigatio somnum. quamquam ex assiduo labore alter cum incidisset in morbum, ex itinere reuocatus. Nec minor opera, aut indiligenter fuit aliorum, qui alio missi: ut una omnium fuerit sententia, unus sermo, Dei nutu iniectam magistro nostræ Societatis men-

T t a tem

tem præscribendarū excursionum priore an-
no, quo propter difficultatem temporum gra-
vescentibus malis, Parochisque ægrotanti-
bus, numquam alias populi maioribus reme-
dijs aut auxilijs indigere visi. Quamquam, po-
steriore anno, Ossunensium Ducis accessu,
duo sacerdotes in eius oppida missi sunt. co-
fessiones pæne innumerabiles: generales au-
ditæ centum triginta. curatum, vt remitteret
quidam iniuriæ vltionem, ac memoriam offen-
sæ tabernæ aleatoriaræ duxæ occlusæ. adita Xeno-
dochia, & ergastula publica. pueri instituti.
sublati lasciuoribus cantiunculis pia carmi-
na suffecta. Clerici instructi. Decuriones sui
officij commoniti, ex his, tres cum expeterent
Societatem, unus delectus. concubinæ multis
creptæ. hæc & alia communia. Alij sacerdo-
tes duo, rogatu Ducis Feriensum, profecti
Zafra. Forte euenerat, vt paucis ante die-
bus, duo quidam, usurpato magis Societatis
habitu quam munere eo in oppido versati,
oneri potius, quam fructui fuissent: itaque no-
stri, quasi eo de numero essent, fronte nubila
excepti. sed breui, Dei beneficio & nostroru-
mæ virtute, effectum est, vt disceret oppidanus, quid
inter fucos, & apes interesset, peccata con-
fessi plurimi. mulier ab infami lucro ercta.
moriens vir unus rem suam omnem, id est, an-
nuos aureos quingenos Societatis Collegio
destinauit. denique ex his sacerdotibus alte-
rum,

rum, Dux ipse Feriensium Romam a Rege mis-
sus, ut apud Pontificem legatione fungeretur,
adduxit.

COLLEGIVM HISPALENSE.

AB SOLV T V M tandem Gymnasium,
anno posteriore, publica impensa. atrium
habet centenos pedes in quadrum : porticus
duplex: ambulationi superior, classibus infe-
rior patet : hæ duodecim sunt : quarum duæ,
ut sacro auditores omnes intersint, conuersæ
in templum. Quarta eius pars iam incolitur a
nostris, occupata cubiculis viginti septen. al-
tera bibliothecā explicat satis amplam. distri-
buentur reliquæ in cubicula quadraginta. hæc
quasi adumbrata Gymnasij forma. Huc por-
ro ex vetere commigrauimus, læta ciuitate.
auxit celebritatem diei tragœdia sancti Her-
menigildi, a quo & patrocinium vrbi, & no-
stro Collegio nomen : data est omnino appa-
ratu magnifico ab adolescentibus adornatis
quanto possent maximo cultu . contraxit eo
(ut infinitam taceam plebem sine nomine)
Cardinalem cum Clero vniuerso , Proregem
magistratusque omnes publicos, & capita vr-
bis, non solum honor qui habebatur Societati,
sed & studium spectaculi . inter medios actus,
exodia plena ingenij & artis. ceterum ita pla-
cuit actio omnibus, ut fuerit reponenda. pro-

T t 3 inde

662 PROVINCIA

inde auctior numerus discipulorū: mille sunt
de eorum pietate in vniuersum sic habe: vno
anno, triginta, in cōetus varios religiosorum:
vndecim, in nostrum se cōtulisse. Vnius ex his
longa & grauis pugna, eoque clarior victoria,
non accipiebatur a Patre Provinciali, nisi a
matre (pater enim abest in India) eliceret al-
sensum. et visus erat sibi eam exorasse: neque
enim (an quod filium iocari crederet) vehe-
menter repugnabat. sed vbi ad nos venit, ita
asperata est mulier, vt præ iracundia, mentis
impos videretur, igitur remittendus fuit: tu
vero adhibiti muliebres questus & lacrimæ,
irrito labore. nullius enim momenti fuere
apud pectus diuino amore succensum. itaque
post prælium duarum horarum viator disces-
sit. obtinuit tamen mater, vt, quo dolorem
moderatius ferret, antequā ad Tyrocinū pro-
ficeretur, mensem in Collegio esset. quo
interim tempore tentata quotidie adolescē-
tis constantia pluribus argumentis, ac proba-
ta est. cum cœsisset dies, mulier toties uicta, ut
aliquid ipsa facere videretur, magno animo
filium Deo obtulit. Idem certamen, ac trinm-
phus similis alterius adolescentis fuit. Magnū
ad pietatem incitamentum, in hoc quoque
Collegio, Sodalitium Virginis. e quo in socie-
tatem octo, in alias religiosorum familias mul-
to plures admissi. quantæ curæ sit patronæ ip-
si hic clientium cōetus, hinc intelligas licet. In
eius-

eiusmodi Sodalitijs (quod neminē fugit) deligi-
tur vñus, qui sit particeps, & conscius rerum
omnium quæ decernuntur, easque litteris mā-
det: ab arcanis dicitur: adolescens porro
qui hoc munere fungebatur, duos hanc ad rem
destinauerat calamos scriptorios insigni or-
natu: etenim caules, detractis plumulis, aureo
filo sericoque distinguebātur in uicem permix-
tis: horum alterum surripuit vñus e sodali-
bus iuuenili furto: cuius, et si s̄epe pulsabatur
cogitatione animus, vt posthabitis rebus om-
nibus se Deo consecraret in aliquo Cœnobio,
præualente amore in mulierculam quamdam,
aliud agebat. ad eam aliquando cum insti-
tuisset scribere, ac furtiuum calamum sum-
psisset manu, sensit sibi verberari os excussissi-
ma palma: simulque vox ad aures: Etiamne
sceleste, rem mihi dicatam temerare audes
impuro ausu? Attonitus hac pronūtiatione ac
verbere vt se collegit iuuenis, reuertit ad cal-
culos, quos pñne abiecerat, vt amplecteretur
institutū Franciscanæ religionis. mansit ad a-
liquot dies memor nota plagæ acceptæ: vt ap-
pareret, ab alia ui quadam maiore, quam ab
humana, impactam. De Sodalitate Catechisi-
mi proxime aliquid attigimus. in quinque clas-
ses tribuitur: singulæ magistrum suum habent
vnum e nostris. præficitur omnibus Pater Di-
dacus Gusmanius notæ senex probitatis. mi-

T t 4 rum

rum quantum eius sermonum suavitate pueri & imaguncularum munere capiantur. gratum vrbi procedentes sub Crucis vexillo conspici quingentos. hac pompa certe sic delectus est impudicus quidam casu obuiam factus, ut quod iter susceperat ad explendos turpes amores, ad templum ad detestationem scelerum conuerterit. At aliis in hac schola assiduus, cum quattuor liberis die quodam dum huc tendit, inuitatus ab amicis ad aleæ lusum, filios præire iubens aleam prætulit doctrinæ Christianæ: nec defuit exemplum. inter ludendum enim (ut sæpe fit) orto iurgio, a collusoribus pugione confossus occubuit. hoc facto alium aucta diligētia est. Enituit omniū pietas, maxime utrisque Bacchanalibus. quo enim tempore in lasciviam effunditur populus, letum incessit agmen per vias publicas: & vrbs (qua plurimum celebratur) elementis Christianæ religionis, ac diuinis canticis personuit. Et fuit interea aliquis de nobis benemeritus. Clericus moriens rem familiarem omnē Collegio reliquit: exceptis mille aureis ac bibliotheca, quæ legauit Domui Professæ. alias vir nobilis quingentos aureos dedit ad libros emendos. florent enim, ut cum maxime, studia litterarum. mitto disciplinas ac disputationes severiores, duobusque Philosophiaæ doctribus additum tertium. Rhetorū classis, quartus

ter anno , eloquentiæ specimen dedit . férijs
Christi natalitijs tota hebdomada dictæ ab il-
lis orationes , & carmina . ijdem , in principe
templo , audit quadragies magno concursu .
soli ex omnibus abstulere præmia ; quæ pone-
re Clerus certantibus solet . Vérum is dies , qui
Eucharistiæ celebritati octauis est , veteri cō-
suetudine ab vniuerso Gymnasio maxime fe-
stus agitatur . Communicant omnes (mille
iam sunt) & adorunt templum illustri appa-
ratu . Iam de excursionibus hoc tantum . Sacer-
dotes duo dies quindecim versati in oppido ;
cui nomen a Fôtibus . concio , & doctrina Chri-
stiana fere quotidie . audit quamplurimi : de
peccatis totius vitæ bene multi . Ceterum , an-
no priore , décessit frater post multos annos in
Societate exactos . is fuerat olim in sèculo ni-
mium quæsitæ in virtu vestitique elegantiæ :
at vltus est ipse fese ; cum in valetudinario pu-
rulentam ægroti saniem collectam linteo , of-
firmato òfis pressu non dubitauit exigere : itē
que cum nitidam vestem cum semilacera cu-
iisdam mendici ac sordida mutatit ; nostro-
rum iussu : vt hoc esset veluti constantiæ expe-
rimentum . Posteriore obiere duo , eodem mor-
bo : alterius conspectior mors , quod certas ob-
causas nostri edixerant facesseret Collegio ,
ac res suas sibi haberet . quod ubi audiuit , ni-
hil mutato vultu respondit : uel inuitis illis , se-
tamen vnum e Societate futurum : quoniam id

a Dei

666 PROVINCIA

a Dei matre impetrasset . nec frustrata illum
spes . qui si viueret , abeundum sibi sciebat , vi-
xit , vt numquam abiret .

COLLEGIVM CORDVBENSE.

DVM SAEVIT Cordubæ morbus ac do-
mos exhaustit priore anno , audiendis æ-
grotis , & adiuuandis morientibus nostrorum
auctus labor , & conspecta magis industria est .
quo minus fuit mirum , si dum bonum afferunt
aliis , sibi malum accersunt . ægrotauerunt ple-
rique , curatique certatim a valentibus summa
diligentia . ita eluxerunt officia caritatis , siue
cum benigne facit indigentibus , siue cum susti-
net aduersa . Erepti tamen sacerdotes duo , al-
ter Grammaticam , Theologiam alter profes-
sus : visus uterque aliquid præsagisse , cum pau-
cis ante diebus secessum a rebus & colloquijs
omnibus impetrarint in domiciliū Tyronum
vt expolirent animam , & quasi præpararent
ad mortem : quo lætiiores exirent , consecuta
est Iubilei indulgentia . Iam (ut similia coniungantur)
decesit , anno posteriore , Consalus
Ferdinandus , re ipsa magis ac volūtate , quam
appellatione ac nomine , de numero nostroru .
seipsum iā nobis , & quantulum habebat in bo-
nis sponte obtulerat : septemdecim annos rei
domesticæ operam dederat : castigationibus
interim voluntarijs non solum exercens cor-
pus ,

pus, sed p̄ne atterens: scilicet in hoc vnum
omnia vota coniungebat, vt noster esset: quod
& ei facile contigerat, nisi supremus morbus
mentem imminuisset. at nos, quod in nobis e-
rat, ei funus, perinde vt si e nostris fuisset (quā-
quam & supremo tempore sublucente inter-
vallo votū fecit) qua decebat pietate fecimus.
moritur & Didacus Mucnocius rara virtute
adolescens: et alter Consalvius familia Balen-
cia: cuius in Deo colendo, fruēdaq; assidua e-
ius familiaritate, paucos similes a se visos fui-
se, multi affirmant. rerū quippe diuinarum cō-
gitatio, in quibus perpetuo defixus hærebat;
sic absorbebat hominem, vt inclusus licet cor-
pore, illic esse magis videretur, quo animum
intenderat. opes vero atque inania honoris ita
contempsit, vt maris eiectamenta diceret, qui
bus pretium faciat æstimatiū insectia. Nem
pe hoc s̄eculum mare esse: et genus omne hu-
manum rapida in occasum mortalitate euol-
ui. Etenim vt parentes nostri præteriorunt, sic
& nos labimur, & posteri sequentur. Itaque,
veluti ex alto undarum iactus aliis atque aliis
supereuenientibus in extremo littore frangū-
tur, sic in terminum mortis succiduæ allidun-
tur ætates. Talis eius oratio erat: et ad hāc re-
gulam vitæ directæ mors consentanea fuit.
Ac ne ij quidem, quibus valetudo integra, de-
fuerunt officio. Prætermitto de pacatis ani-
mis, odijs extinctis, ære alieno reddito, atque
alijs

aliis id genus communibus. Adolescens illatam sibi ab altero iniuriam dissimulauit, mox etiam vno e nostris interprete remisit. idem fecit, anno posteriore, scriba baculo percussus, octingentorum aureorum summam debitor creditori offerebat inscienti, & accipere recusanti, quod in expensi tabulis non haberet. hinc pulchra & magni animi contentio: ea sedata ab vno e nostris, ut diuiduum fieret, & distribueretur in pauperes quadringenti aurei, mutuo consensu. Iam quid repetam de ægrotantibus, cum sit nemo, quin eo potissimum tempore nostrorum opera utri velit? præclare enim secum agi hac ratione quisque existimat, siue consanescat, siue moriatur. Vnus ex hoc genere vocavit sacerdotem: hic negat admisurum eius verba ad aures, nisi ipse extrudat mulierculas duas captiuas, quæ duobus ipsius liberalis pro concubinis erant: id enim iam diu percrebuerat in vrbe. enim uero ægrotus grauatus id principio tulit: deinde ut videt rem suam agi, manumittit mulieres, et conuenienti cum dote amandat nuptui tradendas. tunc auditur a sacerdote introducto. Pulchrum, quod se quitur. Iacebat ægrotus attonitus, nullo iam usu linguae: mærebat domus spe faciundæ confessio nis adæpta. it noster, non solù mutu, sed & surdu offendit: neque enim salus vel nutu redditia. admonet affirri cibū: mox innueti ut sumeret, paruit qui iacebat. quod ubi processit, factum cedere

cedere omnes e cubiculo iubet: ipse ac socius ad Deum, ut commonet ei loqulam, genibus flexis preces effundere. posthac, urgenti hominem contenta voce ut responderet, cœpit ille, quod non fecerat antea, verbis nutum ac commodare ad expromēdos animi sensus: nec multo post vox etiam redditā est, ut aperire potuerit peccata, & testamētū condere, antequā exiret e uita. Ac ne illud quidem tacendum, persuasum vni, vxorem ut duceret, quam pellicem habebat. Abundauit Gymnasium discipulorum, numero, flore, pietate, diligentia. Varijs religiosorum familijs nomina dedere vno anno decem, societati, quinque. At ex Cōgregatione Dei genitricis cooptatus unus: in alia Cœnobia dimissi octo: nisi forte posterior numerus a priore non erat fecernendus. Schola doctrinæ Christianæ & cœtu & fructu augetur in dies magis. conueniunt diebus festis omnibus, horis pomeridianis: erudiuntur de rebus necessarijs, ac pijs: incitantur ad virtutem, hinc nosocomium visitur, & ægrotorum corpora curantur: in quo sæpe tantum est studij certamen, ut abluendarum lancium in diem posterum quasi auctio fiat: usque eo, ut inuerti sint duo, qui hoc officium ternis aureis emercarentur. id etsi in uno nosocomio atque altero (nempe plenioribus) reliqua ramen non negliguantur a nostris: quo exemplo incitati nobiles. eorum præcipua cura, quos dira lues infe-

670 PROVINCIA

infestat. Sed & carcer de more aditus, & liberati aliquot dissoluto ære. vnuis præter ceteros sacerdos noster fert illis opem, qui admisere fraudem capitalem. Præclarum illud ac frumentosum nostrorum consilium. Festis diebus singulis mane, diuersi in plateas viasque urbibus celebriores abeunt, ac turbam inertem incuriosam Christiani muneric inuitant ad sacrum, quod fit certo in templo, ad tale auditorium opportuna concione interiecta. Adventu quamquam & Quadragesima compititiae conciones crebræ, & explicatio frequenter doctrinæ Christianæ. Utile etiam & gratum vulgo, cum anno sèpius, quasi in pompa deducuntur pueri qui nobis dant operam, per urbem bini longo ordine modulate canentes, quæ scire opus Christiano: dein ad ædem nostram aucti numero reuertuntur. Excusum & ad oppida propinquæ. Luçenæ (oppidum est illustre) omnes ferme de tota vita confessi. Baenæ paucis diebus media æstate pusilla quasi Quadragesima fuit. immutatos vidisses oppidanorum omnium animos, & fere faciem oppidi alteram, viæ quidem ipsæ nihil aliud solabant, nisi cantiones piæ. vñi sunt nostra agrum illum, cum discederent, non in germine reliquise, sed in fruge. Hæc & similia non geruntur ad promerendam hominum benevolétiā: sed tamen consequitur sua sponte. Anno priore legauit vnuis aureos septingentos. Capnoni-

nonicus nō exiguam pecuniam anniuersariæ inter discipulos præmiorum distributioni ad acuendam industriam Ianuario mense . quin etiam Episcopus prægrādem tabulam ad sum mam aram templi suis sumptibus inchoatam , moriens perfici imperauit , & ad nos afferri , monumentum amoris . Anno posteriore nouus Episcopus sua præsentia cohonestauit Gymna sium : quo die Rhetoricæ professor orationem habuit disertam in primis & elegantem : & de dere discipuli fabulam sanequam venustam : donati muneribus publice , qui ceteros doctri na superassent . Posteriore anno , non modicæ res ad facultatem domesticam accessit : aucto que Gymnasio creuit vtilis labor , & materia laborandi .

GRANATENSE COLLEGIVM .

HIC Q V O Q V E , festis diebus matutinis , plebs otiosa ad rem diuinam compulsa . Rudimenta fidei populo tradita : qui vt præ via puerorum modulatione ad audiendum , sic deinde admonitu nostrorum ad confitendum adductus est : vt multum sæpe nostris a sacerdotibus in illo opere poneretur . Inuisit & Archiepiscopus scholas , exceptusque oratione Græca & Latina . Is omnem dicæsim perlustrauit secundo anno , sociosque laboris , & consilij consicos , habere voluit duos e sacerdotibus nostris :

nostris: hi, habendis concionibus, excipiendois confessionibus, corrigendis erroribus, quantum profecerint, vix dici potest. Episcopo item Guadixiensium flagitante, Guadixiū sacerdotes totidem missi: quantum promouerint, illud declarat, quod certatim pecuniam conferre cœperunt Collegio faciendo. Regio est prope Granatam asperrima & rerum omnium quibus humanus indiget usus maxime inops: efferauit quoque ingenia incolarum. eo sacerdotes duo profecti, dies quinque & quadraginta in septemdecim oppidis posuerre, laboriosos sibi, oppidanis frugiferos. expiarunt confessione animos vniuersi. quamplurimi deterserunt labes totius vitæ. Factum hoc pariter a multis in vrbe, vbi & alia officia praestitimus. Adeuntur vinciti, & absoluuntur a peccatis. firmantur docenturue qui aguntur ad supplicium. Maurus unus, sub ipsum tandem patibulum, Maumetem deseruit, & salutari perfusus aqua, statim extinctus est, datum hoc honori baptismi, ut ne eius corpus disciperetur, vti erat constitutum, sed mandatur intactum terræ opera nostrorum. Ex eadē disciplina alter ab initio iam Christianus, ceterum pertinax, ut pro Ioanne Hametum se dicci vellet, ac feroci vultu cum duceretur per vias admonita omnia contemneret, tamen cū esset guttur laqueo elidendum, Christianum se mori publice testatus est, fassusque de peccatis

catis omnibus quantum poterat meminisse,
veniam ac preces postulans a circumstantibus,
religiose expirauit. Igni alius erat absumen-
dus, non debita morte: neque id ignotum no-
stris. igitur cum de more ornatus educeretur
de custodia, rem sustineri aliquatum orant:
agunt enim altero, qui falsum testimonium di-
xerat, ut quandoquidem ipse nihilominus præ-
sentem suspendij pœnam non effugerat, libera-
ret animam suam scelere, & innocentem cri-
mine. ita factum est, ut cum hic se reuocaret
qui ducebatur ad mortem, cōdemnatus alter
iniuste, reuocaretur ad vitam. At publico vr-
bis valetudinario vnuſ e nostris sacerdotibus
operam nauat: diebus festis multi eum sequun-
tur, nostri, externique viri nobiles: singulis
mensibus cœna lauta instruitur: posito pallio,
aperto capite, flexo poplite, sericati homines
ministrant: quin & certant de purgandis pu-
tredinibus vulneribus, abstergendisque v-
tensilibus admixta sorde. ad hoc insigne opus
comparant se omnes per mensem. ipso die par-
ticipant Christi corpore, & concioni sacerdo-
tis sui intersunt. ternis præterea hebdomadæ
diebus sacro Domini Aduentu, & Quadrage-
sima quaternis, se flagris accipiunt. procu-
rant ijdem commoda proximorum. de merito
rio quattuor abductas pecunia sua colloca-
runt. illud egregium. Cum ex his vna persta-
ret animo obfirmato, nec admonitis, aut pro-

Vu missis

missis flecteretur, sodales sex (nā hic quoque
cōetus Sodalitium vocatur) qui rem tracta-
bant, ibi cum essent, vt exaudiri tantum, non
videri a muliere possent, colloqui inter se co-
perūt, velle pro multis illius sceleribus aliqua
ex parte Deo satisfacere: ac simul flagella in-
sonuere: non citra sanguinem, tum vero dedit
femina vietas manus, pluris esse intelligens
ad persuadendum facta, quā verba. Ceterum,
qui passuum trecenta millia cucurrerat delibe-
rata cēde vxoris, cum ea iucunde viuit iam
mitior factus. Quidam verberatus ab alio to-
tus erat in iniuria reponēda: pacatus tamen
est, cum fatagente uno e nostris, satisfecit qui
læserat, & postulauit sibi ignosci. restitutum
etiam æs alienum multis. dēnique iuuentus
nobis formantibus crescit: excitati videlicet
omnes multa industria ac diligentia noui præ-
ceptoris, parique doctrina. octo erudieban-
tur in doméstico Seminario. posteriore anno
decessit unus: in eius locum suffici quinque.
tres anno superiore in nostram familiam ad-
lecti: emortuus unus. Ceterum excursiones
aliquæ lōgiores fuere. Maritima oppida huius
diœceseos tam multa, vt trimestri spatio a sex
sacerdotibus obiri omnia ægre potuerint. vt
dicam aliquid causa exempli, triginta adita a
duobus. quot retexuerint omnem vitam pec-
cata dissoluendo, in tanta multitudine, exacto
affirmare numero difficile est: ipsi quidem la-
cerdo-

cerdotes non audent concipere summas. ex
hoc existimetis licet, quæcumque longo vsu
integræ religioni obsistebant, aut vitæ, abolita
fuisse, vel in contrarium versa. Quidam mu-
lierem ancillam, cum qua sedecim iam annos
vixerat (pluribus ex ea liberis suscepis) malo
exemplo, adductus est tandem cōsilio nostro-
rum, vt secum matrimonio coniungeret. Mu-
lier altera oris iuxta improbi, & animi inue-
recundi, ætate ac studio in maledicendo exer-
cita, audita concione ita damnavit priorem
licetiam suam, vt cum postea audiret prorum-
pentem alteram in aliorum maledicta, ferre
non posset. Quod si tu (inquit) audisses Patres
in hoc vitium de superiore loco verba facien-
tes, non ita facile laxares habenas linguae: ego
quidem (quoniam præterita reprehendi ma-
gis, quam corrigi possunt) dabo operam, vt
quod fugaui semel, nō redeat. ita rectum iter,
quod sero cognouerat, lassa errando alijs mó-
strabat. Denique muliercula, quæ tres iam an-
nos a viro, cum præsenti pudicitia vitæque pe-
riculo, aberrabat, cum illo in gratiam reddit.
tantus interea nostrorum labor, vt cesserit al-
ter morbo oppressus. ergo deuolutum pon-
dus in eum, qui restabat: sed defatigationem
fructus fallebat, aut vincebat. Itum etiam in
oram Alpuxarram, de qua scripsimns (credo)
annalibus proximis, eodem Collegio. itaque,
quæ pertinent ad cognitionem ocorum, non

V u 2 repe-

repetentur. sed neque ea, quæ ad Dei gloriam facta: sunt enim cum eo anno communia. Suscepta etiam expeditio in diœcesim Almeriæ: tantusque iniectus ardor animis, ut veluti pro merenda indulgentiæ, ad detegendas noxas populi certatim accurrerent, & antelucanis horis se effunderent domo, occupandæ confessio nis: eam vel a primis annis repetierunt numero quingenti. reliqua vos cogitare, quā me dicere, melius puto. excipio hoc vnum. Vir primarius sic oderat sacerdotem, ut neque eius ferret aspectum: gnarum id ciui bus erat, ingratumque: is tamen audita concione ita se flexit, ut coram populo veniam a sacerdote postularit: hic vicissim mutatione illa subita ita permotus animo est, ut exortis lacrimis venientem toto pectore adstrinxerit. Ceterum cum explicuisset noster pro suggestu officia rerum non iniuste contrahendarum, eam incussit multis religionem, ut iniquas pætiones plerique resciderint, restituerint alij alium argentum, summa septem aureorum mil lia attingit. si populorum condicionem consideres & inopiam rerum, grandem pecuniam æstimabis.

COLLEGIVM MONTELLANVM.

BIPERTITA esse huius munera Collegij, ut & instituatur externi iuvenes ad doctrinam,

erinam, & Tyrones nostri frequentibus exercitijs ad præcelia præparentur, admonuimus annuis octogesimi octauis: sunt & his tertiani admixti, vt profint exemplo. quamquam illud quoque horum proprium, vt in quatuor temporibus, diebus quadraginta iejunij anniuersarij exponant teneriori ætati elementa Christianæ religionis: idem in plateis faciunt compitisque magno fructu. Anno superiore, communis morbi vis, quæ peruaſit vniuersam Bæthicam, e nostris fere nemini pepercit: nunc, quid puratis factum in externos? ea Nouitijs, immo domesticis omnibus, qui per valetudinem poterant, occasio exercendæ caritatis. nam Franciscanorum familiæ, cum ad unum omnes laborarent, nullo subsidio, non postulanti, sed ne suspicanti quidem, octo de nostris præsto affuerunt, qui interdiu noctuque ministrarunt ægrotis, donec conualeſcerent. magnum eo officio captum laborem docuit moribus, qui cum omnes afflixisset, vnum sustulit. quamquam etiam extinctus est alter e laboribus alibi susceptis. De conuenientibus ad nos quotidie vesperi primoribus viris, ac sacerdotibus pluribus piorum causa colloquiorū, scripsimus cōtinenter annis duobus. nunc addo: confluere certis hebdomadæ diebus secundum signū salutationis Angelicæ multos gratia verberationis. E discipulis aliquos pigne rauit sibi Deus, e quibus, utroque anno binos

V u 3 in

in Societatem nostram. Præcipue cognitum est
posteriore anno, quanta sit vis confessionis
atque Eucharistiaæ contra dæmones malos.
corum unus mulieris pudicitiam oppugnare
ausus diu varijs minis: sed cum muniret se illa
la Ecclesiasticis sacramentis, victus abscessit.
Iisdem artibus puella est vsa aduersus eosdem
insultus. Peregre ibat sacerdos noster, adit ho
minem mulier, quæ se dæmoni addixerat: opè
implorat: is confidentem audit: hæc restitutio
libertatis fuit. Altera, quia ad nos ventitabat
causa confessionis, nocturnis timoribus vexa
batur: mulcabatur etiam interdum, & per cu
biculum raptabatur ab inimico. sed (vt sem
per fit) inuocatus in hoc certamine adiutor
Deus, auctor victoriae fuit. Peregrinati etiam
Nouitij de more. hoc siluissem facile cum com
munibus, nisi accepissem ab uno persuasum
homini damnato ad triremes, vt noxas aperi
ret. quod ille, nec se fecisse meminerat vñquā,
& tunc, vt faceret, magna vi adductus est. Ado
lescens præterea quidam, totius vitæ malefici
a confessus, admiratus constantiam vniuersitatis
nostris in iniuria preferenda. Ceterum prof
etus est ad oppida quædam Lusitaniae finitima
sacerdos non mediocri fructu. Sodalitates le
su nomini dicatas, ad euellendam iurisiuran
di consuetudinem, multis locis constituit: ve
teres, alias labantes restituit, alias in melio
rem statum traduxit. Res domestica aucta an
no

no posteriore annuis aureis sexcentenis , oli-
uetio peramplio . In villa sacellum est Deiparæ
consecratum: eo confluunt festis diebus ad sa-
crum homines ruricole : erudiuntur de rebus
necessarijs: peccata confitentes audiuntur .

COLLEGIVM MARCENENSE.

ARCHOB R I G E N S I S Ducis præstatis
Asima cōiux multis s̄epe argumentis suam
erga nos benevolentiam ostēdit: nullum enim
prætermittit optime de Collegio merendi lo-
cum. Proxime cum coa&a hic essent Patrum
comitia, omnem sumptum prolixe suppedita-
uit. Nec minus studiosus nostri , aut liberalis,
Dux ipse: ad resarcendum templum locuple-
tandumque sacro instrumento pecuniam con-
tulit. benigni etiam fuere ciues Dominorum
exemplo. at nos maximum existimamus quæ-
stum memores gratosque cognosci . E mune-
ribus nostris (quantum paritur ingenium loci,
aut desiderat vtilitas incolarum) nihil præter-
missum. Scholas terunt pueri (nimilis infantes
dicere qui prima elementa condiscunt) circi-
ter quadringenti. hoc facilius tenella ætas,
necdum suffecta veneno vlo, combibit mo-
res pios. cum per vias publicas modeste ince-
dunt concinnetes elementa fidei, visuntur, au-
diunturque iucunde: eos secuti aliquando Pa-
ter Prouincialis, ac decem præterea antiqui-

Vu 4 simi

simi Patres magna oppidum omne luctitia affecere. Puer e Ducis cohorte Societatem ambebat: nec impetravit antea aditum, quam attulisset Domini assensum. Adita interim utiliter loca propinqua. Alter e magistris cum pueroru agmen duxisset in vicinum oppidum specimē daturus doctrinæ Christianæ, ita permouit oppidanos, ut filios Marcenam miserint a nostris erudiendos. mox eodem cum reuertisset, ludimagistrum abduxuit secum ad nos, ut suū ad munus doctior postea rediret.

COLLEGIVM BAEZZANVM.

IN T E R M I S S V M est docendæ Theologiæ munus (eam duo profitebantur) & immunitus collegarū numerus, āno posteriore, quo, extruendo Collegio area tandem inuenta est. substitutus interea unus qui explicat casus cōscientiæ: id tum vtile ciuitati, tum etiam necessarium: ita frequentes consultores habemus. Magna vtilitas aduersum eos, qui in carcere attinentur: sāpe inuisuntur, saltem tertio quoque mense: expurgantur confessione, refectique cælesti cibo apparatus epulis accipiuntur. eorum in primis negotia tractantur a nostris. Quidā, quod virginem violasset, damnatus erat ad scalmum (habebat enim uxorem domi) dum ducentis attributis aureis satisfactum violatæ esset: pessime agebatur cum homine

homine misera magis quam indigna patien-
te: egit sacerdos noster cum parente mulieris,
& vtramque veniam obtinuit, nempe, & sup-
plicij, & æris. Adolescens destinatus erat igni
ob maleficium non suum: iamque præmunie-
rat se Eucharistia suscepta. hic quoque (quan-
doquidem non peribat merita morte) creptus
incendio est. Decurio vir nobilis ne premere-
tur falso crimine homicidij inani testimonio
mulierculæ, de nostrorum consilio detesta fal-
lacia, & sua lux redditia innocentiaæ est. alter
homini tenui atque humili filij necem nostris
deprecatoribus condonauit. Interim subuen-
tum etiam mulieribus multis. nonnullæ Cœ-
nobij inclusæ. Vir magna claritudine generis
eam dehonestabat, quod suo matrimonio non
contentus vxorem alteri detraxisset, cum qua
viuebat inspectante ac gemete ciuitate: quin
& grauiora suspectabantur, eamdem scilicet
concubinam ac filiam ipsius esse. non Epis-
copus, non Prætor urbanus malo remedium
adhibere potuerat. sacerdos noster vi mulie-
rem curauit anferri, & in Cœnobium intrusit:
mox expiatam criminibus cum marito recon-
ciliauit: adulter iræ atque amoris impotens
comparuit sibi alteram, qua solaretur deside-
rium prioris: hanc etiam noster eripuit, atque
extra urbem se posuit ignaro illo: qui tandem,
placatus animo se respexit, vt etiam nobis a-
geret grates conseruatoribus suis: haud mul-
to

to post confessus apud eumdem sacerdotem,
ex hac vita migravit. De Academia publica,
& iuuentute, quæ ad ægrotorum procuratio-
nem, & per flagra afflictationem corporis in
nostra æde, nostris exemplis prouocatur mo-
nitisque, cognoscendi cupidos ad binas annu-
as proximas delegamus. Episcopus Societatis
amantissimus est: nostro in templo concionem
habuit eo die, quem festum agimus tutelari
nostro: reconciliari duos coniuges discordan-
tes nostra opera voluit: & confessiones audiri
mulierum, quæ profigatam vitam cum Mo-
nasterio commutarunt. hereticarum causa-
rum Quæsitor cum hue venit, nobis usus ad o-
mnia est. Prætore etiam amicissimo utimur.
Ceterum conciones, quarum in templo maxi-
mo dignatio summa est, ad nos deferuntur.
Veteres similitates nō paucæ compositæ: mul-
ti enim recenti memoria beneficiorum Chri-
sti antiquas offenses oblitterarunt. Nobis
autem elaborata est Crux prægrandis Crystal-
lo atque argento collucens, collectitia stipe.

MALACENSE COLLEGIVM.

P'UBLICVM Malacæ carcerem inuasit
anno superiore fœda morbi lues, affixit
vincos amplius sexaginta. varia erat ægrotan-
tium forma, & multiplex imago mali. iacta-
bantur æstu, ardebant doloribus, clamoribus
alij implebant angustias loci, alij alto defixi si-
len

lentio veluti obtorpuerant : miseranda rerum
facies, hominūque: plerique nudato fere cor-
pore in nuda iacebant humo semineces, fame,
frigore, morbo cōfecti, præsentī auxilio atque
adeo spe omni destituti, nisi nostri in tempore
occurrisserat. igitur stipem ostiatim corrogāt,
stragula cōuehunt calcitasq; cōparant cibos,
fomēta, medicamina, quicquid denique necel-
larium recreandis corporibus, aut morbo de-
pellendo esset. hæc inter habita animarum
cura, & solatia adhibita ægrotantibus, mo-
rientibusque, confessionibus accipiendis &
opportunitate sermonum. At nostris, in præ-
sens ille fuit laborum fructus, contagio morbi:
quo cum essent multi tentati, cui primæ in eo
munere deferebantur, sacerdos vnu s absun-
ptus. Nec minus, anno sequenti, consultum
est custodijs publicis, in summa caritate corro-
gato ære. Maurus vir claro genere, qui Regis
iussu huc deductus erat ex Africæ insulis, ve-
nenum ebiberat miscente inimico : porro cū
pestis hausta grassaretur ad mortem, nostris
adhortantibus veram religionem amplexus,
cum sacro baptismo corporis valetudinem re-
cepit. nec difficilem postea se præbuit aduer-
sus inimicum in vincia coniectum. Visitata
etiam nosodochia, & adiuti ægrotantes: ea in
re nostrorum pietatem ciues æmulantur. fir-
mati, de more, qui cum morte certarunt. fa-
ctum his annis frequentius, quibus morbi
plures,

plures, ac grauiores fuerunt. sedati Decuriones, quorum iracundia sanguinem sitiebat. E nostris auditoribus decem, in varios religiosorū cœtus descripti. Flagella Decembri mēte, & ieiunio, maximo, ter singulis hebdomadis usurpata. Itū ad oppida propinqua vrbi. primū nostrorum aduentum non adeo gratum fecerat oppidanis suspicio (quod erga alias fecerant religiosos) stipis contribuendæ. vbi animaduerterunt se quæri, non sua, usi sunt eorū opera in expiandis criminibus: & inquis animis tulere discessum.

XERENSE COLLEGIVM.

EADEM M A L I sauitia multorum oppresit corpora, & excitauit studia sociorum: vt non expectarent, dum ab ægrotis accenserentur, sed ipsi se sponte offerent. Aditus carcer, auditusq; recreatus est Angelico cibo. vir præcipiti senectute, qui tota uita sacerdoti numquam exposuerat peccata, vt id tandem faceret, magna mole adductus. doctrina Christiana pueris tradita. tricæ multæ expeditæ. A foribus domus viri nobilis auerlerat quidam gentilicia insignia, quæ erant affixa, magno motu metuque ciuitatis: uxorem ueneno vir tollere decreuerat: hinc magna familiarum dissidia, cū ipsa rescisset: tres mulieres viris suis se furtim subduxerāt, & iræ timebantur: omnibus his malis nostri in tempore occurserunt, eripuerunt ijdem vnum laqueo,

placa.

placatis inimicis : alterum sagittis , in scelerum pœnam . represserunt etiam alias publicas cædes . Excusum anno priore in oppidum Ximenam , quo numquam alias aliquis nostrorum intulerat pedem . Magna hic diuinorum rerum ignoratio , & (quæ plerumque cōsequitur) corruptela morum . respirare cœpit nostrorum aduentu Pietas , & attollere caput . Nouum gratumque spectaculum præbuere puerorum agmina , cum per vias ducerentur : ijs socios se addebat viri ipsi intectis capitibus , sublatis manibus in cælum , excipientes prima elementa religionis , sacerdote dictante . hæc auxit occasio numerum cofitentium adeo , vt hoc fere officium omne aliud tempus auferret . Sed fallitur perspecta vtilitate sensus laboris . Ceterum naturæ debitum reddidit Pater Michael Perezius , si Societatis annos spectes (decem fuere) præferendus recentibus : si virtutum numeros , cum veteribus cōferendus : omnis eum Clericorum ac religiorum hominum cœtus ampio funere extulit .

COLLGIVM GADITANVM.

D V M P V E R I coguntur , vt ediscant capita diuinæ legis , lœtantur Gaditani ciues Collegij Rectorem , vel præferentem manibus Crucifixi vexillum , vel rudiorem turbam ære cidentem , cum alij interea audiētum
pieta-

pietatem cantu accendunt. Vrgetur in dies ædificatio domus: nec desunt, qui necessitatibus opere ferant. quodā die, cum exitum esset ad quæritandam stipem, constati aurei octingenti. Episcopus Prætorque urbanus, cum suis vterque consiliariis, valde nos amant. quod & facit Præfector classis. Sacerdotes duo apud triremes perpetuo fuere instituendæ nauticæ turbæ. et quidē mulierculæ exactæ, prænæque conluctudines pestes animorū: dataque opera, ut emeriti pœna solueretur. Medinensi Dux ad fretum Gaditanum magnam habet thynnorum venationem: homines in ea captura occupantur (præter mercatores qui eo confluunt) amplius quingenti. eius rogatu missi sacerdotes duo, a quibus captores piscium caperentur. Video hic mentionem fieri Anglorū, quos Pater Personius conuertit ad Catholicam fidem: ut memorauimus supra Prouincia Castellana, Anglicano Collegio. nisi quod cum illic dicerentur nonaginta, hic (ut magis laterris) excreuit numerus fere ad ducentos. nempe aucto fructu ex protracta commoratione laborantis.

TRIGVERENSE COLLEGIVM.

AD PROMOVENDAM structuram templi rogati multi cötulerunt magnum subsidium. scallum maximum excitatum al-

tius

tius a terra, adeuntur frequenter oppida vici-
na, habentur conciones. constitit præcipue
fructus in Cœnobio seminarum: tanta earum
pertinacia vel inscitia, ut non Antistitæ paré-
dum, non psallendum in choro diurnis noctur-
nisque horis sibi esse arbitrarentur: quo du-
rior nostrorum prouincia fuit. In Andeualum
agrum suscepta expeditio anno posteriore.
obita oppida plus viginti. eruditus pro con-
cione populus: auditique confitentes, circiter
sexcenti. bis die exposita Christiana doctri-
na, ut omnibus locus esset, nec quisquam in-
termitteret opus diurnum incommodo rei fa-
miliaris.

VBEDANA, ASTYGITANA, CA-
zorlana Sedes.

A D V B E D A N I Collegij initia, Iaen-
sem Episcopum scripsi proximis annali-
bus (dicendus fortasse erat Giennensis) pro-
misisse ad quinquennium septem millia: ea an-
no priore accepi assignata, posteriore acce-
pta: hac lege, ut mille quadringenti ad uecti-
gal annum conferantur, hæc pecunia triti-
cum suppeditabit. Ceterum Episcopus ipse
de instituendo Collegio cogitare le haud terr-
obscure. Nostris suis officijs respondere co-
natur expectationi ac benevolentia omniū.
Cum primarij ciues duo, amplis familijs, dis-
side-

siderent odio implacabili, eaque res spectaret ad plurimam cædem, nostrorum dexteritate sic redierunt ad pacem, ut per purgati confessione iungerent dexteras populo insperante. Eucharistia sacramentum in æde nostra locatum, magna pompa, summa gratulatione urbis. tenera ætas instituitur rudimentis fidei. visitantur custodiæ publicæ, & nosocomia, conciones in omnibus templis a nostris frequentissimæ habentur. singulis mensibus publicis sermonibus incitantur auditores omnium disciplinarum, adducunturque ad cælestes epulas præparatione animorum.

IN ASTYGITANA Sede, ædes sacra & supellex commodius instructæ, de illata Eucharistia proxime tradidimus. Calendis Ianuarijs anno priore Franciscanorū Cœnobiar cha ecclesiastes insignis, in ea concionatus multa de nobis dixit, quæ nostri existimarunt esse, siue argumentum amoris, siue industria incitamentū. Haberi scholæ tres incepτæ prævia oratione, tanta cum approbatione omnium, ut exempla passim peterentur. Astygitana porro iuuentus sic pietate excellit, ut collaudanda sit potius, quam magnopere excitanda. ciues etiam ipsi cultores plurimum religionis. ex ijs unus, qui ad nos ventitant, cum a claro uiro urgeretur, ut referret gratiam inimico, constantissime abnuit: et instanti, si hoc ita abiret, apud homines paruo in pre-

tio

tio fore: satis mihi esse debet (respondit) si
Deum non laedam. Ceterum cum expositi in-
fantes pueri periclitarentur, nostrorum ope-
ra consensuque Episcopi institutum est Sodali-
tium ad eos alendos. Sed nostro Collegio ita
aucti census, ut fere sint satis fundationi. Ste-
pæ (propinquum oppidum est) commorati
mensem sacerdotes duo, cum fructu. Nec mi-
nus utilis commoratio Palmæ.

CAZORLAE anno posteriore apertus
Iudus. domum satis commodam ciuitas dedit:
additum uectigal: additus ager: sacramento-
rum usus frequens adeo, ut mutati fere sint
omnium mores. excurritur, festis diebus, con-
suetudine perpetua, in proxima oppida
duo. Atque, ut uerbo colligam, quæ
dispertiri possunt in plurima,
nostrorum benefacta &
confilia reipublicæ
Christianæ pro-
cedunt.